

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒

มาสนุกกับการเพาะเมล็ดพืชกันดีกว่า

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ชุดงานเกษตร

มาสนุกกับการเพาะเมล็ดพืชกันดีกว่า

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒

๗๐๖

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๕,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๒๕

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑๐.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

จัดพิมพ์โดยองค์การค้ำของคุรุสภา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๕๒ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

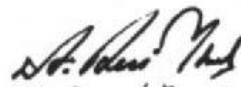

คำนำ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินโครงการผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติม เสริมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีหนังสือสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชุดงานเกษตร เรื่อง มาสนุกกับการเพาะเมล็ดพืชกันดีกว่า สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ เล่มนี้ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเพาะเมล็ดพืชตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียนแล้ว ยังจะช่วยให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินไปกับเนื้อเรื่อง และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงานทางด้านการเกษตรด้วย

กรมวิชาการขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนในการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

(นายประโมทย์ ไชยกิจ)

รองอธิบดี รักษาการแทน

อธิบดีกรมวิชาการ

๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

สวัสดี ครับ เพื่อนๆ คง เคย สังเกต เห็น
เมล็ดพืช ที่ ตก อยู่ ตาม พื้นดิน ซึ่ง ต่อมา มี
ราก งอก และ เติบโต เป็น ต้น ใหญ่ แต่ บาง
เมล็ด แม้ว่า จะ มี ราก งอก ออก มา แล้ว ก็

๑
อาจ แห้ง ไม่ เจริญ เติบโต ต่อไป เพราะ ขาด น้ำ อาหาร และ แสงแดด
ถ้า เรา นำ เมล็ดพืช เหล่า นี้ มา เพาะ ก็ จะ ช่วย ให้ เมล็ดพืช เติบโต
ได้ เร็ว แข็งแรง และ สมบูรณ์ มาก ขึ้น

เพื่อนๆ สนใจ ใช ไหม ครับ ผม จะ เล่า ให้ ฟัง ตาม ผม มา
ซิ ครับ

๒

พืช เป็น สิ่ง ที่ มี ชีวิต

พืช เจริญเติบโต ได้

๔

พืช แพร่พันธุ์ ได้

ไม้ผล หลาย ชนิด แพร่ พันธุ์ ด้วย เมล็ด เช่น

๕

ลำไย

มะม่วง

ชมพู

ขนุน

เงาะ

ทุเรียน

๖

ไม้ดอก หลาย ชนิด แพร่ พันธุ์ ด้วย เมล็ด เช่น

ดาวกระจาย

หงอนไก่

ดาวเรือง

บานชื่น

บานเย็น

บานไม่รู้โรย

ผัก หลาย ชนิด ก็ แพร่ พันธุ์ ด้วย เมล็ด เช่น

๓

ผักกาดขาว

ผักคะน้า

แตงกวา

พริก

ผักบุ้ง

มะเขือเทศ

๔

เมล็ด จะ งอก เป็น ต้นอ่อน และ เจริญ เติบโต เร็ว
ต้อง อยู่ ใน ดิน ที่ ร่วน ชุ่ม มี อาหารพืช ชุ่มชื้น และ
มี แสงแดด

การ ทำให้ เมล็ด งอก ได้ ดี เจริญ เติบโต เร็ว
เรียก ว่า การเพาะเมล็ด

เรา เพาะ เมล็ด ใน ภาชนะ ต่างๆ ใน กระถาง หรือ ภาชนะ ที่ เก่า
ชำรุด ไม่ ใช้ แล้ว แต่ ควร เป็น ภาชนะ ที่ มี ขนาด ไม่ ใหญ่ โต นัก มี
น้ำหนัก เบา เพื่อ จะ ได้ เคลื่อน ย้าย ได้ สะดวก เช่น

กระถาง

กะละมัง

หม้อ

กระทะ

ถ้วยกระดาน

กระบะไม้

ถุงพลาสติก

ถังน้ำ

๑๐

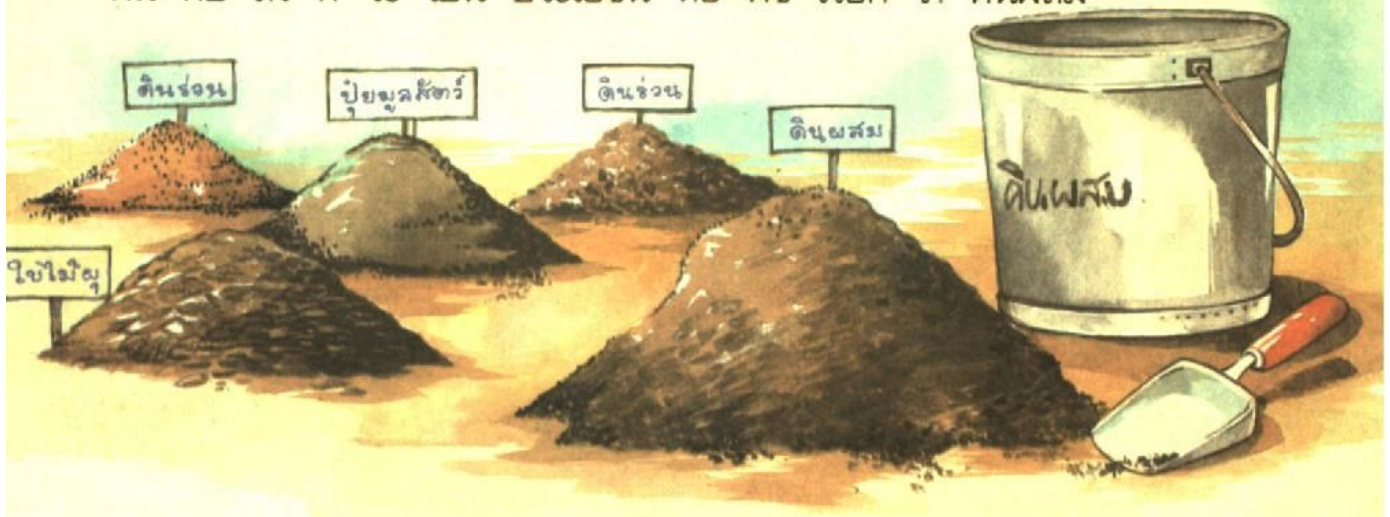

ภาชนะ ที่ ใช้ เพาะ เมล็ด ต้อง
มี รู หรือ รอย แตก เพื่อให้ น้ำ ไหล
ออก ได้ ง่าย อากาศ ผ่าน ได้ สะดวก
ถ้า ภาชนะ มี รู ใหญ่ มาก หรือ
มี รอย แตก กว้าง มาก ควร หา
กระดาษ หย้าแห้ง หรือ ฟาง ปิด รู
บ้าง เพื่อ ป้องกัน น้ำ และ ดิน มิให้
ไหล ออก จาก ภาชนะ จน หมด

ดิน ที่ จะ ใช้ เพาะ เมล็ด ต้อง เป็น ดิน ที่ ร่วน
ซุย และมี อาหารพืช

การ ทำให้ ดิน ร่วน ซุย และมี อาหารพืช พอ เพียง
เรียก ว่า การเตรียมดิน

ดิน ที่ เตรียม ไว้ เพื่อ เพาะ เมล็ด ได้ จาก การ ผสม
ดิน กับ สิ่ง ที่ จะ เป็น ประโยชน์ ต่อ พืช เรียก ว่า ดินผสม

ดินผสม เป็น ดิน ที่ ได้ จาก การ ผสม ของ ดินร่วน ปุ๋ยมูลสัตว์
และ ใบไม้ผุ ดังนี้

ดินร่วน ๒ ส่วน + ปุ๋ยมูลสัตว์ ๑ ส่วน + ใบไม้ผุ ๑ ส่วน = ดินผสม ๔ ส่วน

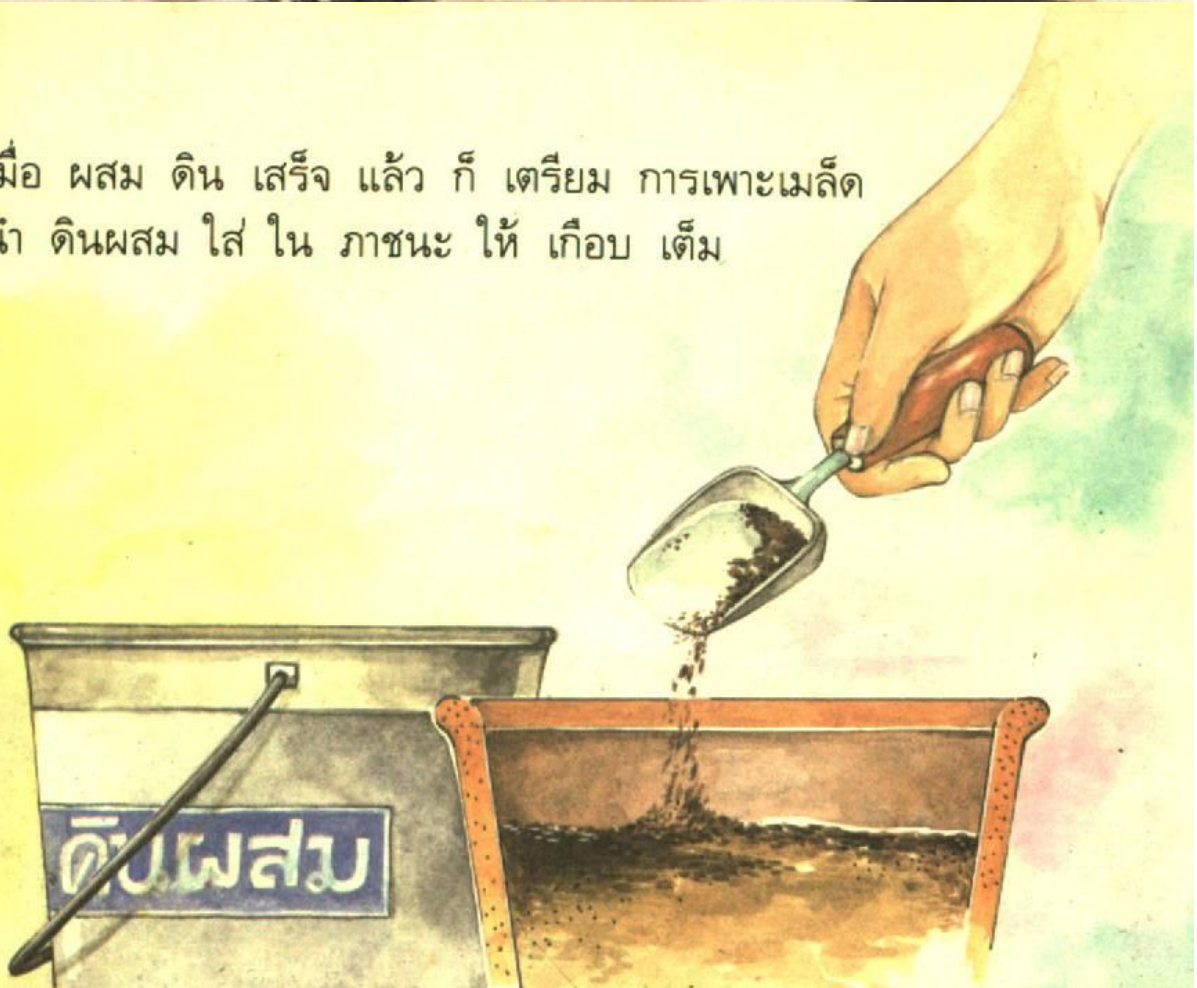

ดินเหนียว ถ้า จะ ทำ เป็น ดินผสม ต้อง ตาก ดิน
ให้ แห้ง แล้ว ทบ เป็น ก้อน เล็กๆ

ผสม ดิน ที่ ทบ แล้ว กับ
ปุ๋ยมูลสัตว์ ไข่ไก่ฝู อย่าง ละ เท่าๆ กัน
คือ ดิน ๑ ส่วน ปุ๋ย ๑ ส่วน ไข่ไก่ฝู
๑ ส่วน ทรวม ๑ ส่วน
จะได้ ดินผสม ๔ ส่วน

เมื่อ ผสม ดิน เสร็จ แล้ว ก็ เตรียม การเพาะเมล็ด
โดย นำ ดินผสม ใส่ ใน ภาชนะ ให้ เกือบ เต็ม

แล้ว เกลี่ย ดินผสม ให้ เรียบ

นำ เมล็ดพืช ที่ จะ ใช้ เพาะ มา หว่าน หรือ หยอด ลง ใน หลุม เล็กๆ
ที่ เตรียม ไว้ ใน กระถาง ให้ เมล็ดพืช ห่าง กัน เล็ก น้อย

โรย ดินผสม แต่ เพียง บางๆ
ทับ บน เมล็ดพืช

๑๘

นำ ฟาง หรือ หญ้าแห้ง วาง
บน ดิน เพื่อ คลุม หน้าดิน
เพียง บางๆ สำหรับ กัน ดิน
และ เมล็ดพืช ไม่ ให้ ถูก
แสงแดด มาก และ ไม่ กระเด็น
ออก จาก กระถาง เมื่อ รด
น้ำ

๑๘

ใช้ บัวรดน้ำ ที่มี ฝอย ละเอียด รด ดิน ใน กระถาง
ที่ เพาะ ให้ ชุ่ม
ต้อง รด น้ำ ทุก วัน ใน ตอน เช้า และ
ตอน บ่าย ที่ แดด ไม่
ร้อน จัด มาก อย่า
รด น้ำ มาก เกิน
ไป เพราะ จะ
ทำให้ เมล็ด เน่า

๒๐

เมล็ด จะ เริ่ม งอก เป็น ต้นกล้า แต่ ยัง ไม่ โต พอ ที่
จะ ย้าย ไป ปลูกลง ต้อง รอ จนกว่า ต้นกล้า จะ แข็งแรง

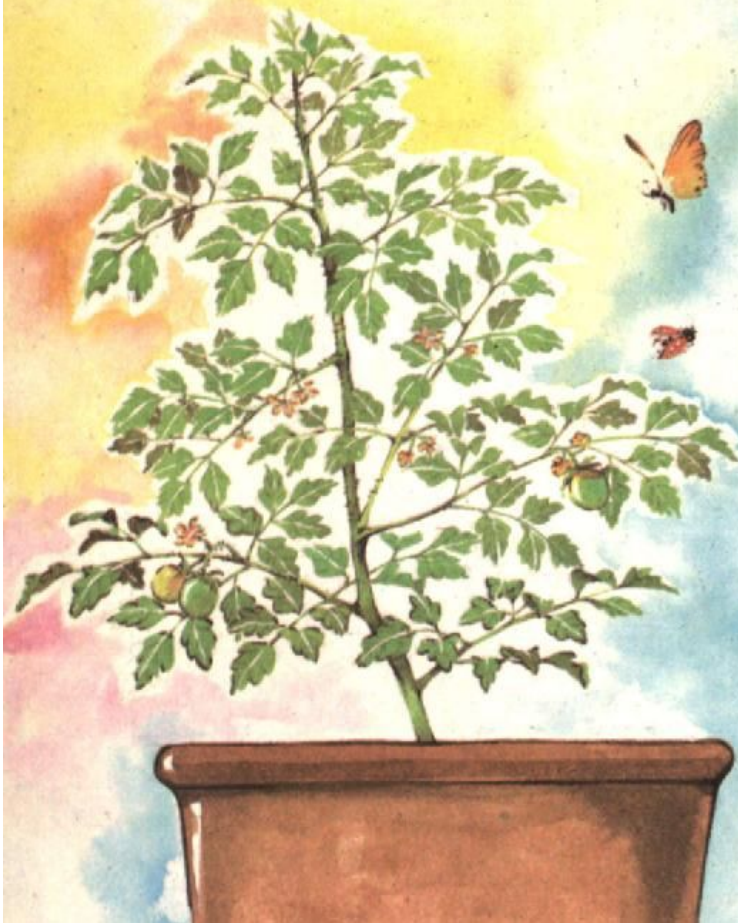
เมื่อ ต้นกล้า มี ขนาด โต
และ แข็งแรง ดี จึง ย้าย ไป
ปลุก ใน แปลง หรือ ใน
กระถาง

ก่อน ถอน ต้นกล้า ไป ปลุก ที่ ใหม่ ควร รด น้ำ ดิน ให้ ชุ่ม
เพื่อให้ ถอน ได้ ง่าย ควร ถอน ต้นกล้า เบาๆ อย่า ให้ ราก ขาด
และ ให้ มี ดิน ติด ที่ ราก ด้วย

ต้นพืช จะ เจริญ เติบโต
เต็มที่ เมื่อ ย้าย ไป ปลุก ใน
แปลง หรือ ใน กระถาง

ไม้ดอก เมื่อ ย้าย ไป ปลุก ใน แปลง หรือ ใน กระถาง แล้ว
ก็ จะ เจริญ เติบโต เต็มที่ และ ออก ดอก สี ต่าง ๆ กัน

ผัก ชนิด ต่างๆ เมื่อ ย้าย ไป ปลุก ใน แปลง หรือ ใน กระถาง
ก็ จะ เจริญ เติบโต และ มี ต้น อวบ งาม

ผักสวนครัว ที่ มี ผล เช่น พริก มะเขือ มะเขือเทศ
เมื่อ ย้าย ไป ปลุก ใน แปลง หรือ ใน กระถาง แล้ว ก็
จะ เจริญ เติบโต เต็มที่ และ ให้ ผล

ดอกไม้ เมื่อ ได้ รับ การผสม เกสรตัวผู้
และ เกสรตัวเมีย แล้ว ก็ จะ มี เมล็ด
สามารถ นำ เมล็ด ไป เพาะ เป็น ต้นใหม่
ต่อไป

ผัก เมื่อ เจริญ เติบโต เต็มที่ ก็ จะ มี
ดอก เช่น คื่นห่าน เมื่อ ดอก ได้ รับ การผสม
เกสร แล้ว ก็ จะ มี เมล็ด จำนวน มาก ภายใน
ผัก เมื่อ ผัก แก่ ก็ สามารถ นำ เมล็ด ไป
ปลูก ได้

ผักสวนครัว ที่ ให้ ผล เช่น มะเขือเทศ ภายใน
ผล จะมี เมล็ด จำนวน มาก เรา นำ เมล็ด
จาก ผล สุก ไป เพาะ เพื่อ ปลุก เป็น ต้นใหม่

ไม้ผล เมื่อ เติบโต เต็มที่ ก็ จะ ให้ ผล เช่น
มะม่วง ภายใน ผล จะมี เมล็ด เรา สามารถ
นำ เมล็ด จาก ผล สุก ไป เพาะ เพื่อ ปลุก เป็น
ต้นใหม่ ได้ เช่นเดียวกัน

ทบทวน ขั้นตอน ต่างๆ ใน การเพาะเมล็ด

ไม้ดอก ผัก ไม้ผล เมื่อ โต เต็มที่ จะ มี เมล็ด

เรา สามารถ นำ เมล็ด มา เพาะ เป็น ต้นใหม่ ได้

เมล็ด ที่ เพาะ ไว้ จะ งอก เป็น ต้นอ่อน เมื่อ ได้ รับ ความชื้น

เมล็ด จะ เจริญ งอก งาม ใน ดิน ที่ ร่วน ชุย

มี อาหารพืช และ แสงแดด

เมื่อ เพาะ เมล็ด แล้ว ต้อง เอา ใจ ใส่ ดูแล รด น้ำ ให้ ชุ่ม

ทั้ง เช้า และ บ่าย ที่ แดด ไม่ จัด

เมื่อ ต้นอ่อน หรือ ต้นกล้า แข็งแรง ดี ก็ แยก ไป

ปลูกลง ใน แปลง หรือ กระถาง ต่อไป

เป็น อย่างไร บ้าง ครับ วิธีการ เพาะเมล็ด ทำ ได้ ง่าย มาก
ใช่ ไหม ครับ ผม รับรอง ว่า ถ้า ทำ ตาม ขั้นตอน ต่างๆ อย่าง
ถูกต้อง แล้ว เมล็ดพืช ก็ จะ งอก งาม และ เจริญ เติบโต ได้
อย่าง รวดเร็ว

น่า แปลก นะ ครับ ที่ เมล็ดพืช เล็กๆ สามารถ เติบโต เป็น
ต้นใหญ่ และ ให้ ประโยชน์ แก่ เรา ได้ ต่อ ไป อีก

เพื่อนๆ ลอง เพาะ เมล็ดพืช ดู สิ ครับ ผม ก็ จะ ทำ ใหม่
อีก ครั้ง เพราะ นอกจาก จะ ได้ พืช ต้นใหม่ แล้ว ยัง ได้ ใช้ เวลา
ว่าง ให้ เป็น ประโยชน์ อีก ทั้ง ได้ ออก กำลังกาย และ
ได้ รับ ความเพลิดเพลิน อีก ด้วย

เริ่ม ลงมือ พร้อม กับ ผม
วันนี้ เลย นะ ครับ

ผู้จัดทำต้นฉบับ

๑. นายตีพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ
๒. นายชนะ วันหนูน
๓. นางสาวประไพ เทพรานนท์

คณะบรรณาธิการ

๑. นางสุภรณ์ สภาพงศ์	หัวหน้าคณะบรรณาธิการ
๓. นายประเทศ สุขสถิตย์	บรรณาธิการ
๕. นายวิริยะ สิริสิงห์	บรรณาธิการ
๗. นางสาวพรเพ็ญ ปทุมศิริ	บรรณาธิการ
๘. นางสาวจำเริญ ไช้ไทย	บรรณาธิการ
๑๐. นางสาวนิตยา สุธีวุฒิ	บรรณาธิการ
๑๓. นางสาววิณา อัครธรรม	บรรณาธิการ
๑๕. นายสุระ คามาพงษ์	บรรณาธิการ
๑๗. นางสาวพริ้มเพรา คงชนะ	บรรณาธิการ
๑๘. นางสาวรัญญา สวัสดิบุตร	บรรณาธิการและเลขานุการ

ผู้ออกแบบรูปเล่มและภาพประกอบ

นายสมประสิทธิ์ โพธิ์ปัญญาศักดิ์

๒. นายสมเจตน์ กาพศิษฐ์	บรรณาธิการ
๔. นายปณชา ไชยะคำ	บรรณาธิการ
๖. นางสาวยุพิน ธาศรี	บรรณาธิการ
๘. นางสาวดา วัยวุฒิ	บรรณาธิการ
๑๐. นางสาวเพราพรรณ โกมลมาลย์	บรรณาธิการ
๑๒. นางสาวกฤษณา รัตนวงศ์	บรรณาธิการ
๑๔. นางรัตนา ภาษาฤทธิ์	บรรณาธิการ
๑๖. นางวัฒนา บุญเสนอ	บรรณาธิการ
๑๘. นางสาวปราณี สันธูอาด	บรรณาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชุดงานเกษตร เรื่อง มาสนุกกับการเพาะเมล็ดพืชกันดีกว่า สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้
ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

พ.ร.ค.

(นายพจนอม แก้วกำเนิด)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขที่ ๑๑๒๒

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ธรรมสภาสาธิตบุรี
พิมพ์ที่โรงพิมพ์ธรรมสภาสาธิตบุรี
๕๕ : ๒๔ - ๒๕ (๑)